

Notities Commissie Cultuur Vlaams Parlement 20160421

INLEIDING

Minister Gatz

Krachtenbundeling bij de 3 grote orkesten benoemd. Er is al vele jaren sprake van, ik wil me nu hiervoor daadwerkelijk inzetten.

Wel degelijk "**vergaande samenwerking**"

Nauw overleg geweest met de betrokken instellingen

Ook werking zowel als **maatschappelijke context** waarin een orkest opereert

Te komen tot een gezond **levensvatbaar** plan voor de sector

Wij willen buiten de huidige kwaliteit die vandaag reeds bestaat, de lat nog hoger leggen. Zonder de **arbeidstevredenheid** uit het oog te verliezen.

We zetten een positieve **deadline**: Een en ander zal ingeschreven worden in de Beheersovereenkomsten (BHO) voor periode 2017-2021.

Dossier beoordeling is volop bezig. Dus in het najaar BHO afsluiten met deze instellingen.

Rol van RVB en directies is uiteraard cruciaal

Conclusies nav studie:

- orkesten zijn goed bezig maar er zijn een aantal gevaren.
- Een bepaalde logheid maar dat is geen kwalitatieve beoordeling
- Wat deining over hoe goed onze orkesten zijn. Dat bewijst hun succes heden ten dage. Internationaal benchmarken laat ik aan specialisten over. Wel onderzoeken hoe we het nog beter kunnen doen.
- Een bepaalde vorm van zelfkritiek moet ook wel in een onderzoek zitten.
- Het is al zeer goed wat we nu doen, en we hopen dat de samenwerking dit verder kan verbeteren

Orkesten moeten elkaar meer leren vinden, en dus principe 'concullega' (*)

(*) Samenvoeging van concurrent (mededinger) en collega. Het is een eufemisme voor een collega die als concurrent beschouwd wordt.

Best een scherp en **onderscheiden profiel** voor de orkesten.

Samenwerking Kunsthuis en Filharmonie.

De **inkanteling** Kunsthuis in Filharmonie in het rapport is **niet mijn inschatting**. We gaan dit met de RVB en directeuren bekijken. Er is meer dan 1 mogelijk pad.

Het is aan de directies om finaal te beslissen hoe ze omgaan met die integratie.

Zelfde arbeidsvoorwaarden naar elkaar laten toegroeien. Goed dat men naar die doelstelling streeft.

Transparante criteria en prestatienormen: Uniformer en transparanter maken. Gekoppeld aan arbeidsvoorwaarden

Goed om een platform op te richten voor de orkesten. Ook jeugdorkesten meenemen in het beleid en suggestie orkestacademie op te richten.

Positionering Bruphil waar onderzoekers aanraden verder te gaan in huidige rol. Wel **sterkere lokale verankering**

Antwerpse orkesten

daar wordt voor een vergaande samenwerking gepleit. Minister zegt niet dat dit moet zijn wat onderzoekers voorstaan.

Natuurlijke uitwisseling zou moeten kunnen ontstaan. Identiteit bewaren. Het zou kunnen op termijn dat 1 multiformatie zou ontstaan maar ik ga daar niet op vooruitlopen.

Ik ben niet spektakelgericht maar wel **resultaatgericht**, ik wil **significante stappen**.

We zullen dit onderhandelen in de BHO, daar verankering en basis leggen. Binnen redelijke termijn, wel rekening houden met arbeidsvoorwaarden.

—

BESPREKING

Mevr. Van Werde (N-VA)

We staan open voor mogelijke verandering, en we willen nadenken over toekomst.

Publiekswerking is moeilijk.

Bezorgdheden in Antwerpen: Er is nog een fusie aan de gang. Nieuw arbeidsreglement zit pas in de goedkeuringsfase. We zouden structurele veranderingen nu niet goed vinden.

Opera zou slachtoffer kunnen worden. Als, met nadruk als er een inkanteling zou moeten komen zou het eerder de Filharmonie moeten zijn die moet inkantelen, zeggen bepaalde stemmen.

Wat met het **Ballet**? Begeleiding door Filharmonie en Symfonieorkest Vlaanders, er is dus al kruisbestuiving nu.

Ballet moet meegenomen worden als speler.

Dus dit is geen sinecure, we moeten de **efficiëntie** bewaren.

Flexibiliteit: orkesten met kleinere kernen die aangevuld worden is een goede zaak. Maar we kunnen een natuurlijk proces volgen van statutaire afvloeiing in de opera.

We moeten in het belang van de orkestwereld een denkoefening doen. Maar waarom op pagina 62 weer het woord fusie. Een ambassadeur (voor Vlaanderen) minder lijkt ons niet goed.

(Verbeterd zichzelf over statutairen: Gaat over "bepaalde groep met bepaalde voordelen".)

Mevr. Ann Soete (N-VA)

Opmerkelijk is dat het onderzoek zich focust op enkel de 3 orkesten, terwijl het **landschap** groter is.

Zijn het uiteindelijk de orkesten die moeten beslissen? Dat wordt een korte oefening want dan zullen de orkesten voor zichzelf rijden uiteraard.

Het zou **geen fusie** moeten zijn gezien net turbulente fusie achter de rug.

Cohabitatie, integrale overname, CAO32bis? En in de toekomst spreken we van een fusie Denkt de minister dat dit proces zal leiden tot een fusie?

De **filosofie** van het **raamakkoord** vertrekt van een **versterking van de instellingen**. Zal dit zo zijn met een fusie? En wat met de artistieke kwaliteit. Efficiëntiewinsten? Er is een nood aan voldoende mankracht.

Een multifunctioneel orkest heeft een artistieke beperking. Begeleiding opera is een doorgedreven specialisatie.

Gemiddeld niveau waarmee wij bedoelen een **zeer degelijk niveau Zal de nieuwe structuur een hoger**

niveau halen?

Culturele aanbod in **Gent** zou niet mogen verschralen. Als er een overdracht van Gent naar Antwerpen zou zijn, dan zal Gent een kleiner aantal concerten of opera zal toebedeeld krijgen vermoedelijk.

Wij staan open voor verandering. Er zijn aanzetten geweest maar nooit tot een oplossing gekomen. Waarom niet **afspraken** over tarieven enz. Hier liggen uitdagingen zoals doorgedreven repertoire afstemming, eenvormige CAO, repertoire. Hoe staan de orkesten hier tegenover?

De **orkesten** blijken **niet ondergefinancierd** te zijn; Maar wel **meer middelen voor de ondersteunende diensten nodig**. Ook middelen voor een **dirigent**. Daar is nog onzekerheid. Graag duidelijkheid daarover. Uitdagingen in **personeelsbeleid**. Artistieke kwaliteit, dus personeelsbeleid moet daarop afgestemd zijn. Ontwikkelingen beter monitoren en evalueren. Ook een goede leeftijdsmix is belangrijk. Dynamiseren van (nog veel statutairen)

Een **nieuw businessmodel** overwegen. Een gedachtenwisseling daarover organiseren.

We vinden het positief dat er gesproken wordt over een **orkestacademie**. We krijgen te vaak opmerking over het niveau die afstuderen aan conservatoria. Zij gaan vaak in (ook het buitenland) nog masterclasses volgen. Dus de betere element in een academie kunnen opvolgen. Ook kansen geven aan Vlaams en jong talent. Dus ook ambassadeur zijn voor onze eigen talenten.

Mevr Bastiaens (CD&V)

We dienen de **studie naar waarde** te schatten. Omdat ze gemaakt is met liefde voor de orkesten en omdat er waardevolle elementen in deze studie zitten. De studie niet herleiden tot de punten ivm samenwerking of arbeidsorganisatie. Ook een brede kijk op de sector.

Er worden **5 sleutelfactoren** naar voor geschoven: artistieke kwaliteit, management kwaliteit, concertbezoek, draagvlak, arbeidsvreugde.

Het ene kan niet zonder het andere. Hoe zal de minister op verschillende domeinen stappen ondernemen?

Met de nodige dosis **zelfkritiek**, dingen kunnen verbeteren op die vlakken.

Wat met **studieketen**, jeugdorkesten enz?

Samenwerking en profilering van de verschillende orkesten: Wij steunen de minister in zijn visie mbt de **Visienota**, bundeling van de krachten namelijk tussen de orkesten. (**)

Wij kunnen hier een positief verhaal van maken. Als we scherp stellen wat de doelstellingen zijn en wat we kunnen verwezenlijken via een samenwerking. We willen het nog beter doen. Het gaat hier zeker niet over een besparingsoperatie.

Goed dat u hebt aangegeven dat er **verschillende vormen van samenwerking mogelijk** zijn. Goed dat u met de directies aan de slag zal gaan.

Opportuniteit met Elisabethzaal niet uit het oog verliezen voor de Filharmonie en de orkesten.

(**) pagina 45 van de visienota,

zie http://www.artistsunited.be/nl/system/files/documenten/150403_Strategische-visienota-kunsten-finaal.pdf

Dhr. De Gucht (VLD)

Streven naar zo goed mogelijke **uitstraling** van onze orkesten

Voorstel: verschillende zaken ivm **efficiëntiewinsten**. De **mensen zelf uitnodigen** om daarover van gedachten te wisselen. Met de orkesten zelf dus. Wat is hun visie. Niet noodzakelijk alleen directies, maar ook mensen uit de orkesten zelf. Hoe staan de musici daar zelf tegenover.

Mevr. Idrissi (SP-A)

Ik ben het eens met collega de Gucht om belangrijkste spelers te horen.

Een aantal bedenkingen de Minister. Bv omtrent kwaliteit wordt er genuanceerd. In de schriftelijke antwoorden van de onderzoekers gaat het over perceptie, die men niet staaft. De doorlooptijd van de studie was beperkt, stelt men.

Wat met de referentieorkesten? **Wat is een goed voorbeeld** in het buitenland? Nog geen antwoord gekregen.

Verdienste: aantal **pijnpunten** worden blootgelegd in de studie. Daarmee kunnen we aan de slag, zoals: HR beleid en omgaan met de carrière van de muzikanten.

Hoe sterker maken ondersteunende diensten.

Samenstelling RVB.

Dan moeten we ook de **middelen** geven voor die zaken. Orkesten doen wat in BHO staat maar men zegt dat het niet voldoende is. Dan blijft men in een vicieuze cirkel steken. Hoe nog beter worden dan vandaag? Een haalbare, realistische visie.

Er staat een zin over **inkanteling** en de Minister zegt terecht dat er verschillende vormen van samenwerking mogelijk zijn.

Dus rekening houden met **specificiteit** van de specialiteiten want anders hebben we op het einde van de rit te maken met een orkest waar een deel het niet eens is met de finaliteit.

Wenselijk dat we naar **professionalisering** van **personeelsbeleid** gaan. Menselijk kapitaal goed beheren met voldoende middelen om het beste uit de mensen te halen.

Ook naar betere belasting en belastbaarheid van de musici. Nadenken over uitbreiding, en waar zitten de pijnpunten in de orkesten en dan aanvullen.

Ook de opera van **Gent** betrekken in deze oefening.

“hoe groter men wordt, dan slaat de logheid toe” zei de Minister. Ik hoop dat de Minister dat meeneemt in de oefening. Groter worden betekent niet noodzakelijk beter maar dus mss nog logger. Gezien de enorme inspanningen die de vorige fusie gevraagd heeft (ook succes) moeten we ons afvragen wanneer we een transitie of fusie te ver gaan.

Dhr. Caron (Groen)

Randbemerkingen eerst:

publiekskant: participatiesurvey ging er over. Ook deze studie is waardevol. Wij bereiken **relatief weinig publiek** met onze orkesten. Minder dan Nederland of Scandinavische landen

Dus wat is de **rol**, participatie, publieksbereik, deel uitmaken van DNA van de samenleving. Dus de plicht die orkesten ter zake moeten vervullen. Dus meer dan artistieke excellence. Er is een goed niveau, niet

championsleague. Nadenken over publieksbereik. De **Kunstendecreet orkesten** zouden ook deel moeten uitmaken in discussie publieksbereik.

In **BHO** (beheersovereenkomst) **te weinig sturing**.

Tweede randvoorwaarde: praten met onze **conservatoria**. Afstudeerrichting voor orkestmusicus bv. Breder denken, stukje specialiseren.

Derde randbemerking: uitvoerende **musici moeten nauwer betrokken** worden bij de artistieke strategie. Ze worden enkel ingezet als ambachtslui. Ze hebben niets te zeggen. Zo een hoog opgeleide mensen kunnen een rol spelen in publieksparticipatie, inhoud. Kan en moet een motiverende factor zijn voor de job van orkestmusicus. En orkesten zullen zo ook beter worden.

Welk orkestlandschap willen we en hoe hoog mikken we?: Budapest als voorbeeld.

Causale **verband** tussen **subsidie** en **grootte is er niet noodzakelijk**. Het gaat dus niet noodzakelijk over subsidieversterking. We hebben orkesten die internationaal toeren.

Rapport Blanchard en de vergelijking met de studie van Dhr vandyck: die is eerlijk en duidelijk over het aantal musici. Hij pleit voor behoud van 220 music (anders sluiten we beter een aantal van onze conservatoria). We bereiken anders het kritisch minimum. Je kan niet met Anima Eterna alleen werken: je kan niet iedereen in het muziekonderwijs kwijt namelijk.

Blanchard wil vreemd genoeg ook NOB en Munt fusioneren. Ook met 130 music. Zelfde getal als Dhr. Vandyck. Dat is vreemd.

Ik zou willen dat mr de Minister zegt dat dit plan geen besparing is.

Structuren: simpele vraag: Ik ben **niet overtuigd van meerwaarde van fusie**. Cohabitatie kan wel zakelijk profijt opleveren. Maar zal dat ook artistiek ook zo zijn? I wonder. Fusie van de symfonische orkesten (ipv opera en Filharmonie)? Het Antwerps verhaal is namelijk ook relatief want het opera orkest repeteert in Gent.

Wat met de toekomst van de opera in **Gent** is de vraag die men moet stellen. Wordt er verder gesegmenteerd? We hebben de **Bijloke in Gent**, we zouden daar ook de opera mee kunnen bemannen.

Er zijn orkesten die beide zaken combineren in de wereld. Er zijn **verschillende modellen mogelijk**. Er is wel een zekere specialisatie nodig. Er zijn veel **verschillen tussen symfonisch en opera**. Ik pleit niet voor een of ander. Ik pleit wel voor eigenheid, ook bij een cohabitatie. Ze moeten qua artistieke prestaties een eigenheid behouden.

En wat is de **mening van de betrokken orkesten**?

Een plan moet gedragen worden, door de steden, door de orkesten, door de uitvoerende artiest.

Jeugdorkest: daarin steun ik de mogelijke interessante ideeën.

Harmonisatie? **Muziekdirectie** bij opera. Is dat zelfde als bij een symfonisch orkest. Ik denk het niet. De discussie mag nog volop gevoerd worden.

--

ANTWOORDEN

Minister Gatz

Er is nog geen antwoord gekomen op wie de toporkesten zijn. Ik constateer dat samen met u. Wij hebben nu de stok doorgekregen.

Mevr Soete haar **belangrijk punt: het gaat over afspraken en wederzijdse inzetbaarheid van musici**. Ik zou het jammer en onverklaarbaar vinden indien we daar geen oplossing over vinden. Zie de visienota. De afgeleiden daarvan (die noodzakelijk zijn of er uit volgen) zoals arbeidsvoorwaarden. Wat mij betreft is dat absoluut het uitgangspunt. Wat daar aan vasthangt wil ik bespreken met voorzitters en directie. Open, constructieve besprekingen.

Er zijn **verschillende formules mogelijk**, tot vergaand. Ik wil nog eens zeggen: nu geen debat over fusie. We gaan ons daar niet in vastrijden. Als men spreekt over cohabitatie, is dat een confederaal model. Iedereen zal daar zijn rol in spelen. De vakbonden bv. hebben me al aangeschreven.

Agendabeheer bv **ballet** is uiteraard belangrijk. Daar zijn ook oplossingen te vinden.

Ik heb alleen de oefening gedaan voor de eigen instellingen waar ik verantwoordelijkheid draag. (***) Uiteraard zijn er andere interessante oefeningen mogelijk. Dat is een logische stap. (***) De Minister refereert naar de nationale instellingen.

Geen besparing, dat is duidelijk. Efficiëntiewinsten zijn dan middelen om tot resultaten te komen.

Meer middelen, ja, maar hoeveel zal bekeken worden en wat zullen deze huizen daarvoor dan meer doen.

Gelijkschakeling arbeidsvoorwaarden gaat meestal in de hoogte dus meer middelen moeten oordeelkundig ingezet worden.

Muziekdirectie nodig, dat onderschrijf ik, dat kan de arbeidsvreugde enkel ten goede komen.

--

Dhr. Caron

belangrijk om te **wachten op advies internationale beoordelingscommissie** om de discussie wat in een neutralere sfeer te krijgen.

ArtistsUnited nuanceert en denkt graag mee, ook bij praktische en politieke oplossingen

info@artistsunited.be , www.artistsunited.be,

Coördinator: Servaas Le Compte, 0495 508 408